

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred **eno kruno** za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravištvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Volilci pozor!

Če ne dobi noben kandidat nadpolovične večine, bo v

petek dne 1. junija ožja volitev.

Spravite vse na volišče za narodnega kandidata!

Državnozborna volitev.

Ko to pišemo, še ne znamo za izid volitve v peti volilni skupini. Toda volilna borba je minola in o njej lahko govorimo.

Na zaupnem shodu v Celju so proglasili z veliko večino za kandidata dr. Korošca. Bil je torej kandidat složnih spodnještajerskih Slovencev. Pravimo, složnih Slovencev. Vsak razumen človek namreč ve, da se nahajata na Štajerskem dve struji, jedna, ki se nagiblje k programu Slovenske ljudske stranke na Kranjskem, in jedna, ki se s svojimi nazori približuje kranjski liberalni stranki. Vendar z ozirom na naš naroden boj sta dosedaj obe struji zapostav-

ljali vsa preporna vprašanja ter hodili složno v boj proti narodnemu nasprotniku.

Ker ima liberalna struja največ privržencev po mestih in trgih, se njeni pristaši lažje udeležujejo političnega življenja, kakor pristaši Slovenske ljudske stranke. Za to se ni čuditi, da so tudi oni bili isti, ki so govorili prvo besedo pri naši politiki. Nadalje se zaradi tega tudi ni čuditi, da je večina državnih in deželnih poslancev pripadala k liberalni struji, med državnimi poslanci je imela ljudska struja le Žičkarja, med deželnimi poslanci pa ima samo enega zastopnika. Toda ker se je liberalna struja znala ogibati prepornih točk, živeli smo v slogi naprej! Ljudska struja je vedno podpirala kandidate nasprotne struje, samo da reši narodno čast.

Liberalna struja pa je letos nastopila drugo pot. Dr. Korošec ji je bil neljub, ker nikdar ni pripustil, da bi se kranjski liberalizem vgnjezdil v vsej svoji razdirajoči moči tudi na Štajerskem. In liberalna struja se ni znala premagovati, kakor se je morala že nešteto krat ljudska struja, ampak je proti odločbi zaupnega shoda nastopila proti dr. Korošču ter postavila svojega kandidata Rebeka. S tem je liberalna struja zapustila pot sloge in se kot samostalna stranka ustanovila na Štajerskem.

Liberalna struja, koje glasilo je postala celjska „Domovina“, je iskala sicer različnih razlogov, da bi olepšala svoj usodepolen korak, ki je njen prvi korak, ne več k razporu, ampak že v razporu. Pravila je, da ji je dr. Korošec neljub! Verjamemo, z ozirom na njeno stališče je to tudi popolnoma umevno, toda koliko kandidatov pa je bilo že nam neljubih, zelo neljubih, a smo se premagovali? Ni ji bilo tudi prav, da so poslanci sklicali zaupni shod! No, to so vendar ravno liberalni kričači prej na shodu najglasneje zahtevali! Krega se tudi, da so poslanci one, ki niso bili zaupniki, nagnani iz dvorane, da niso smeli glasovati! Vsled tega pravijo, da se je „vsilil“ kandidat! Vsi razlogi, koje navaja liberalna struja za izvršen atentat na našo slogo, so ali neresnični ali pa tako otročji, da se resnim politikom ni mogoče o njih razgovarjati!

Liberalci so torej začeli hoditi svojo pot. Ne vemo, kako bo volitev dne 29. t. m. izpadla, ker moramo prej skleniti uredništvo. Toda to ostane pribito, da so liberalci spravili v nevarnost mandat, popolnoma samovoljno in iz strankarskih ozirov. Njim je ljubše, da zmaga nemškutar, nego pa slovenski kandidat, ki pa ne prisega na njihov liberalizem! Uničili so slogo, postali so izdajalci naše narodne posesti v politiki,

O fosforju in njegovi uporabi.

Predaval prof. dr. Leopold Poljanec.
(Konec.)

Večkrat sem čul kadiivce, kako so zabavljali čez vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda, češ, par se jih še vžge, ostale pa nočejo več greti. A kako so jih zažigali? Črez vso ploščico so podrgali s silo, da je nastala vsakokrat široka rjava proga. Petkrat potegni tako močno, ves fosfor zgori, in najboljše vžigalice vsega sveta ne morejo več vzplamteti.

Iz vsega si posnel, da je fosfor nevarna in strupena tvarina, vendar je na drugi strani neobhodno potreben ljudem, živalim in rastlinam. Gotovo si videl na deželi, posebno pa v mestih otroke, ki imajo povsem skrivljene noge, in dolgo časa ne morejo hoditi. Ljudje pravijo, da imajo mehke kosti, zdravniki pa imenujejo to bolezen rahitis ali angleško bolezen.

Zakaj so kosti mehke? Zato ker taki otroci dobivajo z živžem v se premalo fosforja in premalo apna in zategadelj sploh ne morejo imeti trdnih in močnih kostij. Dve tretjini kostij sta zgrajeni namreč iz fosforovokislega apna, ki sestoji zopet (kakor pove že ime) iz fosforja in

apna. Na deželi angleška bolezen še ni posebno razširjena, zakaj tam dobijo otroci še vendarle dobro, tečno mleko. Toda v mestu je vse drugače; posneto mleko dobiš, dostikrat tudi pomešano z vodo, in vse je treba drago plačati. Kaj je čudno, da imajo posebno revni delavski otroci pohabljenе ude, da jih toliko umre v prvi mladosti?

Pri živini je ravno tako. Nekaterniki imajo svinje vedno v hlevu, take živali imajo včasih tako šibke kosti, da se skore ne morejo gibati. Ko pridejo na prosti zrak pa začnejo rovat po zemlji, iščeč gomoljev in drugih stvari, ki imajo v sebi apna in fosforja. Da svinje ne rijejo po zemlji, jim vtaknejo naši ljudje v nosni pretin obroč, tako občuti žival poleg glada še hude bolečine. In vendar se temu prav lahko pomore! Treba je le primešati k piči v moko zdrobljenih kostij ali pa tako imenovane apnene klaje. Svoj čas sem bil pri veleposestniku Alešu Brgantu v Šenčurju pri Kranju; imel je mnogo svinj, ki jim je polagal tudi apnene klaje. Ko jih je spustil iz svinjaka, so živali sicer skakale in te-kale po sadovniku, a nobeni niso prišle skomine, da bi rila po zemlji.

Tudi rastline živijo in rastejo le, če najdejo v zemlji le nekaj fosforja. To se

da dokazati sicer malo težko, a je vendar le mogoče. Kakor veš, uspevajo poljski prideiki najboljše v črni in mastni zemlji, in vendar ti je znano, da v pšenični rastlini ni mrvice zemlje, četudi jo preiščeš od korenine do klasa in do zrna. Rastline ne vsrkavajo s koreninami zemlje iz tal, temveč vodo in take snovi, ki se nahajajo v zemlji in se raztopijo v vodi. Po tem takem pravzaprav ni treba zemlje, pšenično rastlino lahko rediš tudi v steklenici, v vodi, če so raztopljene v njej le vse neobhodno potrebne snovi. K tem moraš šteti tudi fosforovokislo apno, zakaj če prideneš vodi vsega drugega v primerni množini, izpuštiš pa fosforate snovi, rastlina hira in pogine.

Sedaj pogledjmo malo po slovenskih krajih! Nekdaj niso bili tako gosto naseljeni kakor sedaj, po njih so se razprostirali razsežni gozdi. Pozneje so skrčili kmetje gozde, po puščah nasejali pšenice in drugega zrnja, in mastna gozdna zemlja jim je prinašala par stoletij bogate žetve pri primerno majhnem trudu. Toda ta rodovitnost je prenehala s časom, rastline so namreč sesale leto za letom iz zemlje redilne snovi n. pr. fosfor in jih izsesale naposled, zemlja je postala nerodovita in pusta. Ko so

izgubili so pravico, še nadalje govoriti v imenu zavednih spodnještajerskih Slovencev.

Ker se je pešica naših bratov ločila od nas in krenila na kriva in škodljiva pota, je naloga vseh poštenih rodoljubov na Štajerskem, da se tem trdneje strnijo v močno slovensko narodno stranko in se borijo za svobodo in pravice svoje slovenske zemlje!

Gauč—Hohenlohe.

Avstrija menja ministre kakor april svoje vreme. Dne 3. maja je podal svojo ostavko ministrski predsednik Gauč. Vrgli so ga nasprotniki splošno, jednake in tajne volilne pravice. Mnogo si je pa bil tudi sam kriv, ker je tako krivično razdelil v novi volilni preosnovi volilne okraje, da ni našel pri nobeni stranki prave opore. Cesar je na to imenoval dne 4. t. m. za ministrskega predsednika princa Hohenlohe, namestnika v Trstu, ki je bil znan kot velik pristaš splošne volilne pravice, sploh kot jako nepristranski in pravičen mož. Toda predlog, katerega je stavil v državnem zboru v svrhu tega, da se stranke v volilni preosnovi zjedini, bil je zelo neugoden za Slovane. Zato so mu že tedaj prerokovali padec. Ta je prišel pa prej kakor se je pričakovalo. Dne 28. maja je podal Hohenlohe cesarju svojo ostavko. Vrglo ga je stališče Ogrov, ki zahtevajo nove pravice na gospodarskem polju, ki bi jih pripeljale do samostojnosti. S princem Hohenlohe je podalo ostavko celo ministarstvo.

Pojdimo med ljudstvo!

Naš listič povzdiguje neprestano glas: Pojdemo med ljudstvo! Med ljudstvo nesimo nauke sv. evangelija, ki je podlaga krščanskemu življenju in krščanski politiki. Prihajmo shode, snujmo društva in skrbimo za dobre časnike in sploh za dobro berilo, da obvarujemo ljudstvo krivih nauk pogubonosnega liberalizma in socializma! Mi moramo iti tje, kamor zahajajo liberalci in socialisti, da branimo Kristusov nauk, moramo povzdigniti glas tamo, kjer govorijo liberalci in socialisti.

Prekrasen zgled nam je dal kapucin P. Kajetan na Reki, kakor poročajo laški časopisi.

Znani socialist Marangoni je povabil na javen dvogovor kapucina P. Kajetana, in

sicer v reško gledališče. — P. Kajetan je sprejel ponudbo. Dvogovor je bil dne 15. t. m. Gledališče je bilo ta dan ob določeni uri natlačeno do zadnjega kotička.

Najprej je govoril Marangoni. Ponavljal je že stokrat rabljene besede o krščanskih socialcih, o „klerikalcih“, o duhovnikih, ki molzejo ljudstvo, o papežu Leonu XIII., o katoliški cerkvi itd. Ko je končal svoj govor, začelo mu je par navzočih socialistov ploskati. Občinstvo je bilo mirno.

Tu vstane P. Kajetan in reče na glas: G. Marangoni, prosim za besedo! Na te besede oglasi se na tisoč grl: Živio P. Kajetan! Dajte njemu besedo! Njega hočemo slišati! Skromni kapucin stopi v svoji revni in že obrabljeni obleki na oder. O! vseh strani mu zadonijo burni pozdravi. Ko se je ljudstvo vmirilo, začel je mirno, priprosto in stvarno pobijati točko za točko. Pri vsakem stavku se je moral vstaviti, ker mu je živahno ploskalo in čestitalo vse zbrano občinstvo. Ob koncu njegovega govora ni hotelo biti konca navdušenim živoklicem.

Osrmočeni Marangoni je prevzel spet besedo in hotel nekaj očitati Patru Kajetanu, toda ta mu ni hotel ostati dolžan odgovora. Poprijel je v drugič za besedo in jasno in stvarno ovrgel točko za točko Marangonijevega odgovora.

Marangoni prosi P. Kajetana, naj bolj kratko govori, ker je občinstvo trdno, toda P. Kajetan pravi, da hoče vse povedati.

Nekdo mu je vrgel mej govorom v obraz: „Vi niste delavec, vi ste meščan!“ Nato je odgovoril P. Kajetan z velikim glasom: „Jaz nisem meščan, jaz sem sin svojega ljudstva, kateremu se pa nikakor ne dobrikam. Jaz zahtevam, da je ljudstvo pravično, kakor zahtevam, da so drugi ljudstvu pravični!“

Na te besede mu je vse občinstvo navdušeno zaploskalo.

Marangoni je hotel na koncu spet govoriti, toda občinstvo ga ni maralo več poslušati začeniš šumom odhajati.

Prizor je bil krasen! Marangoni, prijatelj delavcev, je bil gosposki oblečen, in zlata verižica mu je visela iz telovnika, kapucin, zastopnik „gospode“, pa je bil v revni obrabljeni obleki! Socialist je govoril prevzetno, kapucin mirno in ponižno!

ljuje kakor superfosfat, ker se še mora prej razkrojiti in razprostiti v zemlji.

Zemljo v cvetličnih lončkih, ki jih vidiš na oknih, gnojijo dekleta rada s kokošnjakom ali z golobjakom, ravno tako delajo kmetice z gredicami na vrtu. Tak gnoj je res dober, ker ima mnogo fosforatih snovi, ki se raztopijo v vodi, in jih rastline zagradel lahko hitro vsrkajo. Poglejmo sedaj po širšem svetu! Na visokem severu, pri Ameriki v Karaibskem morju in v Tihem morju štrlijo iz morske vode samotni otoki, človek bi jih skoraj boljše imenoval samotne skale. Na teh otokih živi veliko število morskih ptic, ki se hranijo z ribami. Kedar so se nažrli, posedajo ptici po skalah, kjer gnezlijo, in puščajo tam svoje odpadke. Tako živijo tam menda že več sto, mogoče celo več tisoč let, ptičji odpadki so se nabrali na skalah v skladih, ki so ponekod debeli do 20 m. Sedaj jih podjetni ljudje odkopavajo kakor pri nas kompost, nalagajo na ladje in prodajajo pod imenom gvano. Deževje izpira iz

Ko je prišel kapucin iz gledališča, čakala ga je zunaj nešteta množica, ki ga je burno pozdravljala.

Tako poročajo laški časopisi. Vprašamo: Ali ni ta dogodek podučljiv? — Delo P. Kajetana je bilo apostolsko. Tako je delal sv. apostol Pavel, ki je šel v Atenah v areopag oznanjevat Kristusa Križanega in njegov nauk! Prepričani smo, da je P. Kajetan s tem nastopom več koristil ko z vsemi postnimi govori.

Pojdimo torej med ljudstvo! Ni potrebno, da vselej govorimo in vgovarjamo. Včasih je dovolj, da smo zraven, da slišimo krive nauke in si jih zapomnimo. Ob pravi priložnosti moramo te krive nauke razkriti in ljudstvu pojasniti krščanska načela. To je apostolsko delo. Zato kličemo ponovno v spomin besede aposola narodov: Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodisi priložno ali nepriložno, prepričaj, prosi, svari z vsem potrpljenjem in ukom. (Tim. 4, 2)

Spomini z romanja v Rim.

Piša kmet iz mariborske okolice.

(Dalje.)

V železnici iz Rima smo kolikor mogoče sedé zadremali in zjutraj ob 7. uri bili smo v lepi Florenci. Florenc je bilo glavno mesto toskanskega ter od l. 1865 do 1870 kot glavno mesto kraljestva laškega.

Lega in mesto je zelo lepo, ima mnogo znamenitosti. Tukaj je cvetela nekaj umetnost in učenost, kar kažejo velike zbirke in krasne umetne stavbe, kakoršnih ni najti na celim svetu. Tudi svetovno znani sveti ostanki so v cerkvah shranjeni. Najznamenitnejša je podoba Marije Oznanenja v cerkvi Annunziata, katere pa žal nismo mogli videti, ker ta poboda se le redko kedaj pokaže in le v veliki sili na primer v času kolere. Leta 1902 je bila ta podoba povodom 50 letnice, ko so papež Pij IX. dne 28. septembra 1852 to čudodelno podobo kronali, v očito čiščenje razpostavljena. Tudi mi romarji smo se ozirali otopno na altar, kjer je podoba, ki ima svetovnoznani verski in umetni pomen, v skrbno shranjenem dragocenem altarnju, kateri je pod tremi ključi zaprt. Eden ključ ima kardinal od Florence, drugega kraljeva vlada in tretjega patri Serviti te cerkve.

učeni kmetovalci in njihovi svetovalci spoznali, da primanjkuje nerodovitni zemlji dostikrat ravno fosforja, so iskali in stikali po vsem svetu, da bi našli rudnine, ki imajo v sebi mnogo fosforja, in ki bi se z njimi opomoglo opešani zemlji. Našli so jih! Ob rečici Lahn na Nemškem so mogočni skladi rudnine apatita, ki ima v sebi apno in fosfor. Te sklade lomijo, meljejo v prah, mešajo z žvepleno kislino, da se lažje raztopijo, in pridevajo še malca ali sadre. Ta mešanica se imenuje superfosfat in je izborno fosfornato umetno gnojilo.

Nekatere železne rude, ki plavijo iz njih železo, imajo tudi nekoliko fosforja. Fosfor moraš odstraniti iz železa, drugače je preveč krhko ter se ne da variti. V ta namen stalijo fosfornato železo v velikih kotlih, ki so obloženi po stenah z apnom. S tem apnom se zveže fosfor iz železa in napravi nekako žlindro, ki jo zovejo Tomasovo žlindro. Zmlata Tomasova žlindra je dobro fosfornato gnojilo, samo tako hitro ne de-

gvana fosfornate snovi in jih spravlja po razpokah v živo apnenasto skalo, ki se nato spreminja polagoma v fosforovokislno apno. Kjer je zmanjkalo gvana, tam so ljudje načeli skalnata tla, iz njih dobivajo fosfornato gnojilo, ki se lahko meri s superfosfatom.

Poglej sedaj še, kak dobiček ima kmet, če goji travnike, njive, vinograde s fosfornatimi gnojili:

1. Na taki zemlji pridelala mnogo več, kakor kažejo mnogoletne skušnje, in z dobičkom prav lahko poplača stroške za fosfornata gnojila. 2. Krma je boljša, ker ima v sebi dovolj fosforja, zato živina pri njej krepko raste, se dobro pita in drago prodaja. 3. Ljudje sami uživajo rastlinsko in živalsko hrano, to je sočivje in mesnino; če sta obe vrsti dovolj fosfornati, dobijo ljudje močne kosti, kar je važno posebno toliko časa, dokler človek raste. Besedo „fosfor“ pa bi bilo treba nekako spremeniti; zakaj fosfor ni samo nosilec luči temveč tudi življenja.

Zgodovina te visoko češčene podobe je v kratkem sledeča: Sv. Bolfilij, ki je leta 1250 to cerkev ustanovil, je takrat slovečemu slikarju Bartolomeju od Florence naročil, da naslika podobo za altar Marijo Oznanenja, ki bo predstavljala Marijo kot ponižno dekle gospodovo, katera velika tolažilna skrivnost bo v izgled in ponižno spodbudo vernim in posebno častilcem Marijim. Umetnik Bartolomej bil je častilec Marijin in začel je z upanjem na božjo pomoč slikati Marijo na stolu sedečo v molitvo zatopljeno in pred njo božji poslanec angelj Gabriel. Le glava in njeno obličje je še manjkalo. Na noben način umetnik ni mogel primerno in častito in ponižno obličje D. M. naslikati. Žalosten je to potožil sv. Bolfiliju. To mu je svetoval, naj prejme sv. zakramente pokore in altarja in potem naj z zaupanjem na božjo pomoč dalje slika. Umetnik je to storil, pa s svojim čopičem vendar nič ni mogel naslikati. Vsled napora in premišljevanja je pred podobo zadremal. Ko se predrami, vidi pred seboj veličastno obličje matere božje z milo proti nebo povzdignjenimi očmi od nevidljive roke naslikano. Ta čudež se je naglo razglasil, in ljudstvo je vrelo iz Florence. Vsak je moral spoznati, da je to angeljsko delo, kar je tudi mnogo čudežev potrdilo.

Bere se, in tisti ki so to čudodelno podobo videli, pravijo, da je obličje Marije kakor bi bila živa in take lepote, da vsakega v srcu presune. Seveda so nasprotniki tudi tukaj trdili, da je sleparija, pa vse to ni nič pomagalo, ker dokazano je bilo natančno, da je obličje na tej podobi Marijini nadzemeljsko. Ko je največji slikar Mihael Angelo Buonarrotti sliko natančno pregledal, je rekel: „Vsa umetnost ljudi ni v stanu tako umetno slikati. Jaz verujem, da je to obličje od Boga samega ali od angelja izvršeno.“ Ni mi treba posebej praviti, da je tukaj, kadar se podoba v počeščenje izpostavi, kakor je bilo to leta 1902 od 15. avgusta do 19. oktobra, romarjev iz celega sveta. Tudi sv. Alojzij, sv. Karol in več drugi svetnikov si je tukaj pomoč prosilo in dobilo.

Romarji smo si ogledali tudi muzej, kjer se shranjujejo slike od največjih umetnikov iz zgodovine. Kot kmet sem neveščak v slikarji, pa te krasne podobe so nas vse tako osupnile, da tudi neveščak brž spozna, da so nekatere slike silno velike vrednosti in svetovnega pomena. Zdelo se nam je, da so podobe žive — tako umetno so narisane. Opazoval sem slikarje, ki so podobe posnemali, pa bile so le senca izvirnih. Za umetnike je tukaj res šola največje umetnosti v slikarstvu. Vkljub temu, da danes slikarja na visoki stopinji izobrazbe stoji, starih umetnikov slikarjev ne more nobeden doseči.

Od teh umetnih slik smo bili celo iznenadjeni, za to mi moj tovariš svetuje, da gremo po mestu čez most reke Arno na sprehod. To pa ni bil sprehod, temuč prava gužveča ljudi na ulici. Moral sem vedno paziti, da nisem ob drugega zadel. V nobenem mestu menda ni toliko trgovcev z zlatino kot tukaj. Zlata, srebra in dragih nečimerih lišparij je toliko, da izložbe ena drugo prekašajo. Laška gospoda, posebno ženski spol ima zlate okraske v modi in velikem čislju.

Pred nama šli so po ulici dunajski aristokrati ter se pogovarjali, da grejo ogledat kraljevi dvor. Moj tovariš je prosil,

če sreča z njimi iti, kar so drage volje dovolili. Tako nama ni bilo treba posebej vodnika plačati. Šli smo po vsih kraljevih prostorih. Tam je res vse kraljevsko. Seveda pogosto tudi v bogastvu ni najti prave sreče. Kazali so nam postelj, na kateri je prenočil papež (ime sem pozabil) in kraljeva rodbina je na ta spominek ponosna. Zdaj pa biva kraljeva rodbina v Kvirinalu — poprej lastni papeževi v Rimu. Žal, da je pravica dostikrat — moč, kar je po celem svetu — kjer ni trdna krščanska vera — na dnevnem redu. Krasen je zvonik pri škofjski cerkvi in mikalo nas je, iti na vrh. Razgled po mestu in okolici je veličasten. Vsak je rekel, da lepšega razgleda si ne more misliti. Ko sem potem šel po ulicah, sem videl tudi uboštva — preveč.

Vino smo dobili v Florenci najbolj slabo in jed najbolj drago in ko smo še razne spominke in mesto ogledali, si nakupimo še malenkosti v spomin in razglednice pa znancem odpošljemo. — Proti 9. uri se podamo na kolodvor in naš cilj so Benetke.

(Dalje prih.)

Domače novice.

Naše misli. Liberalni petelini so v zadnjem volilnem boju pokazali svojo pravo barvo. Niti vrste niso napisali proti nemškutarskemu kandidatu, a proti narodnemu kandidatu dr. Korošcu so izlivali vsak dan cele sode svoje smrdljive gnojnice. Na naši strani je bil boj dostojen in trezen, na liberalni strani nizkoten in ogaben. In kdo stoji na čelu prvih čet, ki so nastopile proti štajerski slogi? V sprednjih vrstah stoji seveda gospodje, ki dajejo smer „Domovini“. Pravi se, da so v tem vodstvu notar Baš, odvetnik dr. Vrečko, odvetnik dr. Serneč, odvetniški kandidat dr. Kukovec. Njihovi oprode so bili odvetniški koncipienti, celjski uradniki Posojilnice in Južnoštajerske hranilnice, zasebni uradniki celjskih odvetnikov in notarjev, Sokoli itd. Imamo dokaze, da so uradniki Posojilnice in Hranilnice v uradnih urah delili strankam lepake za Rebeka. Nismo tako nestrpni, da bi zahtevali, naj se to v bodoče uradnikom prepove, ne, mi smo svobodoljubni in rečemo, da se jim morajo tudi v političnih rečeh pustiti proste roke. Ampak naj se dovoli tudi nam prostost, da takih zavodov, pisarn, trgovin, obrtnij itd., kjer se dela proti nam, ne podpiramo več! Gospodje pa, ki so sedaj obrnili hrbet narodnemu vodstvu, naj bodo drugokrat tako pošteni ter se naj ne vsiljujejo na zaupne shode, kojih sklepov se iz strankarskih ozirov nočejo držati in kojih razprave izrabljajo po svojih listih za napade na druge zaupnike. Sicer pa bomo itak poskrbeli, da se taki ljudje sploh ne pokličejo več na zaupne shode, ampak naj gredo svoja pota, ker nočeje hoditi po potih složnih spodnještajerskih Slovencev!

Št. Ilj je naš! Ta glas odmeva v Št. Ilju v Slov. gor. od ust do ust. Na pritožbo Slovencev je namreč c. kr. namestnika tri nemške odbornike izvoljene v I. vol. razredu s pomočjo mrtvega volilca Gierlingerja, iz novoizvoljenega občinskega odbora izločila, t. j. proglasila kot nepostavno izvoljenim, ter tri Slovence vpoklicala v občinski odbor. C. kr. okrajno glavarstvo je to, za šentiljske Slovence preveselo novico, obvestilo te dni g. Fr. Thalerja in naročilo,

da se v teku 14 dni vrši konstituiranje obč. zastopa. Torej je vendar po dolgoletnih hudih borbah toli ljubi in dragi Št. Ilj — naš!

Zopet lepa slovenska zmaga na meji. Pri dne 26. maja se vršeci občinski volitvi v Selnici ob Muri, župnije šentiljske, so Slovenci zmagali sijajno v vseh treh razredih. Občina šteje 1000 prebivalcev in 190 hišnih števil, ter je trdno ob nemški meji. Slovenski volilci so se organizirali in s tem dosegli čez vse lepo zmago. Nasprotniki si niti niso upali javno nastopiti. Slava zavednim braniteljem naše meje!

Iz popotne torbe. Ko nekega dne potujem od Sv. Urbana mimo našega ceplikista v Ptuj na živinski sejem, začnem tam opazovati živinske potne liste. Večina jih je bila slovensko pisana, le iz občine Janževci so bili vsi nemško pisani. Vas vprašam, g. občinski predstojnik Kocmut, ali se sramujete slovenski pisati, jezik katerega govorite od rojstva in ga boste govorili do groba. Bodite pametni in nikar ne nemškutarite!

Nemški poslanec Wastian, ki zastopa mariborski mestni okoliš v državnem zboru, ni imel zadnje tedne nobene snovi in nobene misli, s katero bi se bil izkazal v državnem zboru. Njegovi nemški volilci so pričakovali od njega Bog ve kakšno delovanje. No, dosedaj je še bore malo storil ali da povemo odkritosrčno — nič. V zadnjem času se pa sploh nič ni slišalo o njem. Revez ni znal kaj bi naredil. Sedaj jo je pa iztaknil. In kaj je ta nemški Boštjan iztuhel? Stavil je grozno interpelacijo na pravosodnega ministra, v kateri zahteva, da se morajo slovenski listi konfiscirati, ker preveč bujskajo in psujejo proti Nemcem. Taka drznost presega že vse meje. Mi pišemo prebudo! Nemški lističi „Marburgerer“ in celjska „Vahta“ pač pišeta tako podlo, lažljivo in zasramovalno o Slovincih, da se moramo res čuditi, da se jih ne konfiscira. Če pišejo ti listi, da smo ubijalci, ljudozrci, roparji itd., ali to ni psovanje? Sedaj pa grejo ti poštenjakoviči in zavijejo celo stvar, ter to, kar sami storijo, nam oponašajo.

V Brežice bode naredila o b'noštih vseslovenska sokolska zveza izlet. Istočasno bode tudi blagoslovljanje nove zastave „Brežiskega Sokola“. Ne samo vsa slovenska ampak tudi hrvatska in srbska sokolska društva se bodo udeležila ta slavnosti.

D. M. v Puščavi. Kako je kaj pri nas v narodnem oziru? Jako slabo! Slišimo sicer, kako se po drugod mladina izobrazuje o narodnem duhu, posebno pa, niže Maribora v Slov. gor. Toda puščavski mladeniči spe! Vsak mladenič naj bi bil naročnik „Našega Doma!“ Iz tega lista boste izvedeli, kako se mladeniči po drugod izobrazujejo in kako veliko število jih je že! Torej na noge! Tukajšnji trgovec in posestnik J. Fikfak je napravil nad svojo trgovino samo slovenski napis. Dobro! Naj bi se tudi kazal kot pravega narodnjaka, mi ga bomo že podpirali. Hudičovo olje toči na debelo in drobno B. Hudej v bližini cerkve. Zato se pri njem zbirajo mnogi taki, ki imajo že rudeče nosove, pravijo jim „šnapbruderji“. Tukaj zabavljajo čez duhovnike in vse, kar je katoliškega. — Kat. del. društvo je imelo dne 20. t. m. podučno zborovanje. V precejšnjem številu so se ga udeležili udje, govorili so

nam domači č. g. župnik Zrnko kaj lepo o brezverskem zakonu in o društvenih potrebah, pa tudi o volitvi za državni zbor v 5. kurijo. Hvala jim!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V sredo dne 23. maja je umrla v Kraljevcih po daljši bolezni sprevidena s sv. zakramenti za umirajoče, blaga žena Terezija Fridau. Sveti ji večna luč!

Sv. Anton v Slov. goricah. Umrl je v ponedeljek dne 21. maja starosta tukajšnjih župljanov, 94 letni starček Jakob Veršič p. d. Libšečnjak v Smolincih. Rajni je bil rojen leta 1812 ter celo svoje življenje vedno zdrav in čil, bolan pa nikoli. Le zadnje leto ga je položilo v postelj, pa tudi ne bolezni, temveč slabost in starost. Naj počiva v miru!

Ljutomer. V nedeljo dne 20. t. m. smo imeli v Ljutomeru lepo in redko cerkveno slavnost. Blagoslovila se je zastava, „dekliške Marijine družbe“. Ob četrt na 10 se je od župnišča začela veličastna procesija. Naprej so šli mladenčji iz mlad. Marijine družbe, za njimi so dekleta nesla novo zastavo v spremstvu kumice g. Erne Razlag. Za temi so šli duhovniki in za njimi belo oblečena dekleta z zelenimi venčki na glavi. Topiči so gromeli, zvonovi so ljubko pritrkovali. V cerkvi so č. g. dekan blagoslovili zares krasno zastavo, č. g. dr. Feuš pa so na to v ginjažih besedah opominjali mladino, naj si čuva najdražji zaklad, nedolžnost srca. — Hvala jim prisrčna, dobro si hočemo zapomniti njihove besede ter se po njih ravnati! — To je bil zares dan, katerega je gospod naredil!

Špitalič pri Konjicah. Zadnja veselica našega bralnega društva se je tako izvrstno in v našo zadovoljnost izvršila, da ne moremo o njej molčati. Posebno so nas razveselili mnogoštevilni gostje iz Konjic, Žiž in Dramelj, ki so se pripeljali na voze. Na vzporedju je bil kinematograf z gramofonom, ter dve gledališki igri. Pri teh so imeli naši fantje in dekleta vsaki v svoji igri pokazati zmožnosti v javnem nastopu. Fantje in dekleta so izborno igrali. Gostje, kakor domačini so posebno hvalili lepe glasove deklet v pesmi, ki je sklepala žensko igro. Na našem odru smo prvokrat videli igro s samo ženskimi ulogami in čudili smo se igralkam: gospej Časlovi in dekletom Miciki in Frančiki Petelinšek, Ančki Šelihovi ter C. Pančičevi, kako so se lahko in v kratkem času naučile precej težavno igro in jo prav dobro igrati. Vsakdo je z veseljem licem zapustil prostore naše veselice; veselili so pa bili tudi fantje in dekleta, ko so videli, da njih trud ni bil zastonj. Naj vam fantje in dekleta ne izgine navdušenje in rodoljubje iz vaših mladih src, nego naprej po začrtani poti. Z Bogom in Marijo za narod in domovino!

Vitanje. Dragi gospod urednik, gotovo ste željni vedeti, kako je kaj z našim bralnim društvom v Vitanju. Kakor je prej pod vodstvom g. Luskarja hitro napredovalo, tako zdaj hira in nazaduje. In če bo šlo tako naprej, bomo kmalu imeli „furoš“ na bralnem društvu. Ker nekateri tukaj v Vitanju jako čislajo furože, zato pa tako izvrstno skrbijo za nje. Tudi vitanjski pevski zbor kaj vrlo napreduje, ker sedaj sam gosp. organist povečuje čast božjo pri daritvi svete maše. Pa še nekaj bi omenil, namreč, da tudi v vitanjski fari kvakajo te čudne ptujske žabe, ki imajo do Slovencev tako slast in posebno pa do duhovnikov. Vsem

naročnikom ptujske mule pa svetujem, da bi te ptujske krote nazaj v Ptuj nagnali, kamor spadajo. Naročite si poštene slovenske liste!

Iz Žetal. Skoraj neverjetno, a vendar resnično. Od kar si začel preljubi „Naš Dom“ izhajati, te vsikdar željno pričakujem, ter te tudi z veseljem prebiram. Da bi pa bil našel v tebi tudi kak dopis iz Žetal, to se še pa ni zgodilo. Lahko bodeš toraj, dragi bralec, rekel, da Žetale še morajo biti jako miren in skrit kraj. Pa ni tako. Če ti pa povem, kaj se vse pri nas nahaja, namreč, da imamo tukaj Gemištvahren Handlung, K. k. Post in še več kaj takega, rekel boš, da tedaj so pa Žetale gotovo kje visoko na Zgornjem Štajerskem. Pa ne, naše Žetale ležijo tak nizko dol na Spodnjem Štajerskem, da nas samo visoki in široki grajščinski log loči od naših bratov Hrvatov. To je pa res čudno, takšni napisi! Seve, da čudno, pa še bolj čudno je to, da naš slovenski narodnjak, kateri je v vsakem drugem oziru spoštovanja in hvale vreden človek, pa kar na enkrat dva takšna nemška napisa razobesi. Sedaj, ko sem ti to povedal, pa vem, da boš rekel, ste pač zaspanci Žetalčani. Pa nismo, radi prebiramo poučne knjige in dobre časnike. Da smo malo bolj starokopitneži, to bi pa skoraj rekel; pa še to ni. Ampak držimo se vedno starega pregovora, ki pravi: naglost ni dobra. Kaj pa mislite, se v vseh rečeh tako maenkrat poboljšati in tako imenitne nemške bliščeče napise v blato pometati, to bi bilo ja vendar preponiževalno. Upam pa, da se bo vse to po malem zgodilo. Kakor se je zgodilo to, da je giftna krota prej v večjem številu k nam prihajala, sedaj pa že lahko vse njene ljubčke na prste ene roke prešteješ. Najzvestejši pristaš tega smrduha je neki hudimarški salomešek in pa neki krojač. Pa že tudi ta dva sta se mnogokrat prepričala, da ta giftna krota ima na vsakem koncu laž, v sredini pa drugače misli kakor govori.

Sv. Anton v Slov. gor. Mile sestre! Dekleta antonjevska! Kmalu bom zopet potrkala na vašo dobra srca. Že na tem mestu se priporočam, da tudi letos darujete za „Družbo sv. Cirila in Metoda“. Pokažimo v dejanju, da razumemo pomen narodne in katoliške šole in da hočemo pomagati. Nobena ne sme to leto izostati, in naj si bo tudi samo pet krajcarjev. Ne samo pesem, naša požrtvovalnost naj govori, da zaslužimo prelepo ime Slovenka!

Zimič Ana.

Koroške novice.

Koroške misli. Sredi celovškega mesta stoji veliki lintver, v spomin na istega lintvera, ki ga je slovenski kmet Blagoca pred davnimi časi ob vrbskem jezernu ukrotil in s tem rešil Celovec in okolico. Sedanji železni lintver bruha vedno vodo iz sebe in okoli njega je veliki bazen „lepa mlaka“. Pred nekaj leti nabere neki hudobnež polno canjo žab pri Žrelcu ter jih zvečer, da nihče ni videl, spusti v lintverovo vodo. Žabe in krote spet veselo, da so v svojem elementu v vodi, začnajo se koračiti in glasiti. Kva, kva, kva in tako naprej se glasi v tihi noči sredi mesta ter se razlega daleč okoli. Naenkrat se začnejo odpirati okna in v močnih srajcah preklinja in zmerja mestna gospoda ostudne žabe, ki kalijo ponočni mir. Na mah so morali priti celovski policaji in delavci žab krotiti in loviti. Bilo

jih je smešno videti in slišati; gotovo bi istega, ki je Celovčanom priredil neprijeten žabji koncert, udrli na kožo, ako bi ga dobili. — Krščanski Slovenci! Pri nas na slovenskem Koroškem se skoraj povsod oglašajo in kvaka grda žaba, ostudna ptujska giftna krota „Štajerc“. Vse obleze in okuži. Blati nam našo vero, četudi ne očitno, pa prikrito in strupeno, zaničuje najbolj tiste može, ki branijo naš dragi slovenski jezik, ter nas počasi pripravlja za Prajza. Polovimo iste giftne krote, zatrimo in poženimo jih, naj kvakajo drugod; mi ne potrebujemo takšnega žabjega in svinjskega petja. Sram bodi tiste, ki zlagajo in pišejo te ostudne svinjarije.

Proti nemškemu hujskanju. Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je odposlalo c. kr. železniškemu ministertvu in koroški deželni vladi odločen ugovor proti sklepu celovškega občinskega sveta, ki je zahteval, da ne sme napraviti vlada na novi državni železnici od Celovca do Bistrice v Rožu dvojezičnih napisov, češ da bi taki zanesli prepir med prebivalstvo in kalili mir v deželi.

Bodo že znali slovenski! V Celovcu je prišla služkinja ondotnega Slovenca Zadnikarja v nemško trgovino in govorila slovenski, ker ji je njen gospod tako naročil. Celovski trgovec je debelo zijal in se čutil silno užaljenega, da si upa kak Slovenec naročiti svoji služkinji, naj v njegovi trgovini govori slovensko. Mi pa mislimo, če bi vsi Slovenci bili tako zavedni, kot je celovski Zadnikar, bodo kmalu znali Nemci vsi dobro slovenski in ne bodo delali nobenih skremženih obrazov v znak razžaljenja. Nemški trgovec je vendar navezan na svoje odjemalce in če so ti Slovenci in govore slovenski v njegovi trgovini, bo Nemec kaj rad slovensko govoril z njimi, če se bo bal, da jih drugače izgubi. Lep zgled zato imamo v Ljubljani, kjer zna vsak namški trgovec dobro slovenski, ker je prepričan, da so slovenski odjemalci njegovo življenje!

Duhovniške in cerkvene stvari. Romanje na sv. Višarje se začne letos 24. t. m. in traja do 7. oktobra. Božjo pot bodo oskrbovali č. očetje iz reda sv. Frančiška kranjsko-štajerske provincije. Sv. oče Pij X. je z brevom dne 24. aprila 1903 za sv. Višarje podelil sledeče odpustke: 1. Popolni odpustek na katerikoli dan v letu, na katerem krščanski verniki priromajo, zakramente sv. pokore in presv. Rešnjega telesa vredno prejmejo ter na namen sv. očeta molijo. — 2. Odpustek 7 let in 7 kvadragen vsem krščanskim vernikom, kateri so s skesanim srcem vsaj pri sv. maši ali pa pri večernicah. — 3. Odpustek 300 dni vsem krščanskim vernikom, ki na katerikoli dan sv. višarsko cerkev obiščejo in pred čudodelno podobo molijo. — Vse te odpustke se more darovati tudi vernim dušam v vicah. Potem je dobil župnik z brevom Pija X., dne 15. septembra 1905 oblast, vernikom, ki v procesiji priromajo, podeliti po pridigi in pod navadnimi pogoji papežev blagoslov s popolnim odpustom. Zato se prosi, da bi se procesije poprej naznanile župnijskemu uradu v Žabnicah. Končno se bodo tudi blagoslovile različne svetinje (rožni venci, škapulirji, podobe, križi itd.), in z vsemi dotičnimi odpustki oblagodarile.

Napisi na novi železnici. Železniško ministertvo je naročilo, naj se na novi karavanski železnici na Koroškem pod Celovcem

proti Kranjski napravijo dvojezični napisi. Nemci pihajo jeze, ker so mislili, da bodo železniško ministrstvo s svojim kričanjem tako preplašili, da bi ministrstvo kršilo enakopravnost in Slovincem na Spod. Koroškem usililo samonemške napise.

Odlikovan koroški Slovenec. Dne 19. t. m. je priredilo že od l. 1765. obstoječe uniformirano puškarsko strelsko društvo v Borovljah občespoštovanemu gospodu Petru Wernigu, c. in kr. dvornemu izdelovatelju orožja, veličastno bakljado in ob tej priliki se je izročila g. Petru Wernigu na slovesen način diploma, s katero je bil imenovan častnim članom društva. Živio!

Spodnji Dravograd. V četrtek na 24. t. m. so imeli „fajerberkarji“ v gostilni „na pošti“, koncert. Ves trg je bil ta dan v deželni in cesarskih zastavah, pa čuje in strmite, tudi frankfurtskih cunj v črno-rudečih-rumenih barvah ni manjkalo, katere so bile opaziti kakor navadno v gostilni „na pošti“, pri Rudolfa Domaingo p. d. Rudnu, Ignac Zweimüllerju, Konrad Lorberju, in žalibog tudi raz nekdanje narodne Smaričnikove gostilne je vihrala ta Slovincem sovražna in izzivalna cunja. Slovenci, dobro si zapomnite te „slovenske prijatelje“!

Velikovška okolica se prebuja. Ustanavljajo se tu tri nova slovenska društva; namreč za Velikovec in okolico, Vovbre in Dješke.

Sijajen shod v Velikovecu. Da se pri nas vzbujajo Slovenci, to je pokazal shod „Katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dne 20. t. m. v Narodnem domu v Velikovecu. Še pred določenim časom so prišli sociji (kakih deset) in zasedli prve prostore. Toda kmalu so začeli korakati naši vrli kmetje v zborovalno dvorano, ki je bila ob pričetku zborovanja natlačeno polna. Mnogo jih je moralo ostati v postranskih sobah. Nad 400 navdušenih Slovincov in Slovenk je tako pokazalo, da se nikakor ne strinja z nameni „proste šole“ in zakonske preosnove. Prvi govornik kanonik J. Dobrovc razloži pogubonosne namene društva „prosta šola“. Da bi bile take šole pogubne v verskem, na Koroškem pa tudi v narodnem oziru, je govornik dokazal z neovrgljivimi dokazi. Po končanem govoru se oglasita k besedi dva socija gg. Uranšek in Putan, oba čevljarja, ki pa sta pokazala le to, da ne znata družega, kakor pošteno „biksati“. Kerenito ju je zavrnil gosp. dr. J. Arneje, provizor v Vovbrah. Nato je poročal o splošnem političnem položaju g. urednik A. Ekar; posebno je bičal nam koroškim Slovincem krivično vladu radi razdelitve volilnih okrajev. Če ostane pri tej razdelitvi, nam še eden poslanec ni zagotovljen, ker so mesta in trgi nemško-nacionalni in delavci socialno-demokratski, ki bodo šli roko v roki z nemškutarji na kmetih. Omenil je tudi novih krivic glede samonemških napisov na novi železnici. Za njim je govoril g. dr. Arneje o zakonski preosnovi in dokazal, kam bi prišla človeška družba, ako bi se rasprotnikom posrečila ta nakana. Tu so zopet ugovarjali sociji in rabili stare puhle in že večkrat ovržene fraze o zločinu pri duhovnikih. G. govornik jih je sproti zavračeval. Ko je še g. M. Perč, kanonik v Sv. Štefanu, povedal socijem nekaj bridkih, se je shod zaključil. Sprejele so se z velikanskim navdušenjem resolucije proti „prosti šoli“ in razporoki, ter za pravično razdelitev volilnih okrajev in vsaj dva poslanca, kakor tudi

za dvojezične napise in slovenske uradnike na novi železnici. Reči moramo, da je shod dosegel velik moralen uspeh na naši strani. Slovenski kmetje so se silno hudovali nad budalostimi in predrznostjo navzočih socijev.

Velikovška „hranilnica in posojilnica“ je sklenila kolekovati z narodnim kolekom vsa svoja pisma. Posnemanja vredno. Slovenske p. sojilnice, na noge!

Javen shod, ki bo protestiral zoper „presto šolo“ in razporoko, se namerava sklicati dne 4. junija na Rudi pod Velikovecem.

Silno so poparjeni velikovski Nemci in nemškutarji radi zadnjega shoda. Že predpustna veselica jih je radi velikanskega obiska spravila z ravnotežja. Zdaj pa zopet tako mnogobrojno obiskan političen shod! To je za spodnjekoroški nemškutarski „Port Artur“ nekaj nezasiščenega. Slovenci, le brez strahu naprej, in sadovi se pokažejo prej ali slej!

Velikovški Narodni dem dobi slovenski napis, kar bi se bilo moralo že davno zgoditi. Slovincem, ki pribajajo sem, ne bo treba več zaman iskati te slovenske hiše, kakor se je večkrat zgodilo. Velikovški Slovenci se redno shajajo vsaki torek zvečer v klubovi sobi. Vsak Slovenec in Slovenka, ki prilično posetijo Velikovec, je dobro došel.

Dobrlaves. Daroval je našemu novonastanovljenemu izobraževalnemu društvu g. Dragotin Hribar, knjigarnar v Ljubljani, nad 30 lepih poljudnih knjig za knjižnico. Naj blagovoli sprejeti za ta velikodušni čin našo najiskrenejšo zahvalo.

Dješke. Toča je poklestila pri nas proti Št. Urhu v soboto dne 12. majnika ter napravila na sadnem drevju veliko škodo. — Podružnica sv. Mihaela je obhajala dne 20. majnika veliko slavnost. Blagoslavliali smo namreč novopopravljen oltarje in prižnico. Izvrstno je zgotovil lepo delo celovski podobar Golež. Jako lepo so za slavnost pridigovali šentjurski župnik g. Poljanec. Da so se po slovesnosti pri mežnarju prav ubrano pele mile in lepe slovenske pesmice, kdo bi to zameril našim izvrstnim pevcem. — Naše blago slovensko ljudstvo spoznava zmiraj bolj in bolj zapeljive nemškutarske liberalce; posebno, odkar se oni tako goreče trudijo za šolo brez krščanskega nauka in za novo zakonsko postavlo. Marsikateri, ki ni bil našinec pravi: Odsedaj naprej pa ne poslušam več liberalcev in socijalistov.

Ruda. Na binkoštni ponedeljek se priredi pri nas veliki shod, na katerem se bo govorilo o brezverski šoli in novi protiverski zakonski postavi. Pridi slovensko ljudstvo od blizu in daleč in pokaži, da za liberalce in socijaliste pri nas še ne zori pšenica.

Št. Štefan. Preselili so se od nas na Dholico č. g. Perč, ohranimo jih v dobrem spominu. Kot novi kanonik se k nam preselijo č. g. R. Rotter. Iz Št. Štefana bodo oskrbovali tudi Želinje, da olajšajo delo šentjurskemu gospodu župniku, ki začasno oskrbujejo Šmarjeto.

V Škofji vasi je začel poslovati tudi brzojavni urad.

Skalodvor pod Peco. Ne več tako, kakor svoj čas prerok Jeremija nad razvalinami jernzalemskega mesta vzdihujem jaz, ko zrem pred seboj Podjunsko dolino, ki lahko rečem vstaja zadnji čas s spomladansko naravo vred. V Globasnici deluje zadnji čas pridno izobraževalno društvo, v Doberlivasi so ga pred kratkim ustanovili,

ki kaže tudi dober razvitek, in zadnji čas, tako mi poroča blagi prijatelj, so se začeli gibati tudi vrli Škofjanarji. Da, da vstajamo z naravo prav tako, kakor pojejo kokijski fantje:

Prišla ljuba si spomlad zelena
Kak' si lepo razcvetena
Biž ko se ozeleniš
Mladim fantom dobro striš!

Pa še nekaj ne smem pozabiti! Ob priliki birme v Globasnici se je zgodil slučaj, ki ga niti stari še manj mladi pomnijo: Škofov konj je odgrizel farovškemu volu jezik, tako da so ga morali precej v mesnico poslati. Pojasnilo na to nam daje nek hudomušnež, ki pravi, da se škofovemu konju pač ni zdelo prijetno, da bi mu farovski vol jezik molil, zato mu ga je odjedel in tako kaznoval za njegovo grdo obnašanje. No pa zdravi!

Puščavnik skalodvorski.

Št. Vid v Junski dolini. Rodoljubi! Na Binkoštni ponedeljek popoldan se vrši pri nas pri Viltžniku zopet po dolgem času važno zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda za Škofljan in okolico. Naši nasprotniki delajo na tihem in očitno, delajo z besedo in z različnimi slabimi spisi in časopisi na to, da bi tudi pri našem verskem in narodnem dobrem ljudstvu zatrli vero in ljubezen do naroda. Zato pridite v mnogobrojnem številu, da pokažete, da nasprotniki pri Vas še niso nič opravili in da se navdušite vnovič za versko-narodno življenje.

Zgornje Trušnje. V sredo dne 16. maja popoldan je zgorela Jamnikova hiša v Rički vasi. Škoda je velika, ker je posestnik bil zavarovan samo za 5000 kron. Na križev torek dopoldne, ko so bili ljudje pri procesijah, pa je pogorelo pri Veterniku v Hudem kraju. Ne ve se nikjer, kako bi naj ogenj nastal.

Iz drugih slovenskih krajev.

Umrli je v Ljubljani mil. g. proš. dr. Janez Kulavie dne 18. t. m. — Dne 19. t. m. je pa umrl velezaslužni ravnatelj „Zadružne zveze“ in načelnik „Gospodarske zveze“ g. Josip Jeglič, brat prem. gosp. knezoškofa ljubljanskega.

Senožeče. G. dra V. Gregoriča, doslej občinskega zdravnika v Sežani, je imenoval delatni odbor kranjski stalnim okrožnim zdravnikom v Senožečah. To novo službo nastopi imenovanec z dnem 1. julija.

Gorica. Preč. gosp. Josip Pavletič, župnik-dekan v Št. Petru pri Gorici, je imenovan od prevzvišenega g. knezadškofa za kanonika goriškega prvostolnega kapitelja. Novemu monsignoru častitamo!

Zabavni vlaki v Postojno. Dne 4. junija t. l., binkoštni ponedeljek, bodo vozili posebni vlaki iz Ljubljane, Trsta, Reke in Kormina v Postojno in nazaj. Cene bodo posebno znižane in v voznih listih je že uračunjena vstopnina v jamo.

Razne novice.

Angleška najditeljica vode. Miss Miles je znana kot najditeljica vode širom Angleške. Nedavno jo je pozval nek graščak v zahodni Franciji, da bi prišla na njegovo ozemlje iskat vode. Miss Miles je res prišla in urezala nekakšno vilicasto palico in z njo hodila kakor brez cilja okoli. Naenkrat se je približala mestu v sredini, se vsa stresla po životu in izjavila, da je tam voda in sicer 15 m globoko. In res so je natančno tako zgodilo. Vodo so našli 15 m

globoko pod zemljo in sicer v zelo veliki množini. Miss Miles je doma na Angleškem v okraju Hilsthure, kjer je baje še več takih ljudi, ki imajo za vodo poseben čut.

Uporaba fonografa. Ameriška vlada si je podjarmila s pomočjo fonografa celo v isto manjših otokov. Pri pogajanjih, ki so se vršila z glavarjem teh otokov, je igral fonograf, ki je glavarju tako ugajal, da je pogodbo podpisal. Zato je dobil fonograf in ga ves vesel odnesel. — Na Ogrskem je varal neki Alojzij Szabo s fonografom. Ko je oče umiral, je sklical vso družino, ki je čula, da zapušča oče vse premoženje najstarejšemu sinu Alojziju. Šele pozneje se je dognalo, da ni govoril umirajoči oče, ampak fonograf, ki je bil skrit pod posteljo.

Kaj je bilijon? Milijon milijonov. Hitro se izgovori to število in hitro zapiše, a ni ga človeka, da bi mogel šteti do bilijona. Recimo, da šteje kdo do 200 v eni minuti, potem našteje v eni uri do 12.000, v enem dnevu do 288 000 in enem letu s 365 dnevi (prestopna leta moramo izpustiti, ker vsako četrto leto se mora števec že odpočiti en dan) do 105 milijonov 120 000. Ako bi bil Adam takoj od trenutka, ko je začel živeti, neprestano štel, bi ne prišel v svojem štetju do bilijona niti dandanes. Da se našteje do bilijona je potrebno 9512 let, 34 dni, 5 ur in 20 minut. In naj števec vsak dan po 12 ur porabi za spanje in okrepanje, rabil bi torej za štetje bilijona 19 024 let, 60 dni, 10 ur in 40 minut.

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Spisal Josip Osterc v Veržuju.
(Konec.)

IV.

Dolžniki so sedaj vedno pogostejše zahajali k Brezniku. Začeli so groziti s tožbo, a on jih je preprosil, da so ga še čakali.

Preteklo je trideset let od tistega časa, ko je Breznik Mlakarju dolžno pismo podpisal. Nekega dne je Vrančič odkopal bukve, ki se je nanj podrla in ga ubila. Marnik je pa kmalo potem izginil, nekateri so trdili, da je odšel v Ameriko, a pravega nikdo ni vedel.

Breznik v kratkem dobi od sodnije, da ga Mlakar toži za štiristo goldinarjev. Žena, ki do sedaj ni nič o tem vedela, je kar ostrmela in očitala možu, kako je to mogoče, da je toliko denarja zapravil. „Kaj boš to... Samo štirideset goldinarjev sem mu dolžan,“ jo potolaži.

V svoji jezi se poda k Mlakarju in začne nad njim kričati:

„Kaj si misliš za Boga svetega, da me tožiš za štiristo goldinarjev?“

Krčmar se pa hito odreže:

„Zato, ker mi jih dolguješ! Nisi li podpisal dolžnega pisma za to svoto?“

„Nikdar za štiristo! — Samo za štirideset!“

„Se ti blodi? Ti nisem še posebej na uho povedal štiristo, ti si pa prikimal in potem podpisal, kar dokazujejo podpisi prič!“

„Naprej s pričami!“ reče Breznik — nekoliko pomisli, se zgrabi z rokami za lase in zarobni:

„Oj goljufija, prokleta goljufija! Sedaj še le spoznam, kako ste me grdo goljufali!“

Mlakarja so tako ganile te besede, da ga popade in ga sune iz hiše: „Tepec, s

teboj se ne bom prepiral, dogovorila se bodeva pri sodniji!“

Jezen se vrne Brezniku domu in čaka z veliko skrbjo določega dne.

Na podlagi dolžnega pisma, v katerem je bilo razloženo pismo: „400 gld., to je štiristo goldinarjev avstr. velj.“, je bilo spoznano, da mora Breznik Mlakarju plačati štiristo goldinarjev in tožbene stroške. Vse njegovo govorjenje in nasprotovanje ni nič pomagalo.

Krčmar in pisar sta pri pisanju dolžnega pisma zapisala s številkami samo 40 gld., ker pa Breznik ni znal veliko brati, in v pijanosti še manj ni opazil, da je bilo zraven zapisano štiristo. Še le potem je pisar ničlo pristavil.

Breznik premišljuje, kje bi denarje dobil, da bi plačal krivični dolg krčmarju. Na dan sv. Katarine je velik živinski se-menj v Čakovcu na Ogrskem. Napreže svojega „sivca“ in „liško“, ki sta že bila štiri leta stara, in se pelje tje.

Ravno ju spreže, že prideta dva kupca z mešetarjem, kateri ni daleč od Breznikovega doma stanoval in ga vprašajo za ceno. Ko ceno pove, se mu začnejo smejati. Vedeli so, da mu je sila za denar in da bo rad prodal za vsako ceno. Slednjič odidejo, eden izmed kupca pa reče mešetarju:

„Ne oddaljuj se od tega kmeta, da boš mogel vsakega kupca videti, kateri bi se pogajal za te konje. Če sprevidiš, da se kateremu dopadejo in da je hoče kupiti, tedaj hitro pokliči kupca na stran in mu naštej vsakovrstne napake. Danes še morajo biti naši, plačali je pa bomo kak bo nam ljubo.“

Konji so se vsakemu kupcu dopadli, ali kakor hitro se je kateri začel pogajati, je že pristopil mešetar in mu na tihem povedal, da je vsak odšel.

Ker Breznik ni mogel konjev prodati, ju vpreže, sede na voz in se pelje proti domu.

Se ni bil četrte ure oddaljen, pridreči za njim kočija; hoče se izogniti, pa voznik na kočiji mu da znamenje, da se ni treba izogibati. Na tej kočiji sta se peljala omenjena kupca in mešetar.

Peljejo se drag za drugim, dokler Breznik pri neki krčmi ne vstavi. Spreže konje in jih postavi v blev, da bi jih nekoliko nakrmil. Kupci storijo isto.

Vsi gredo v hišo in se začno zopet pogajati za konje.

Mešetar pokliče Breznika v stran in mu pravi: „Kaj pa misliš, da toliko zahtevaš za konje? Ali nisi danes videl, da sem vsakega kupca prigovarjal, naj bi jih kupil, pa zastoj. Ta dva gospoda še najbolje plačata, če jih ta ne kupita, drugi jih gotovo ne bo.“

Brezniku je bilo za denar sila, misli si: Konja še znam celo leto rediti in morebiti ne dohim toliko za nje ko danes.

Pogodijo se torej za tristo in dvajset goldinarjev, čeravno so bili konji vredni čez petsto goldinarjev. Breznik shrani voz in konjsko opravo pri krčmarju in se poda v hišo.

Ko so nekoliko časa pili, prišle so tudi neizogibne karte na mizo. Kupca sta bila izvrstna igralca. S početka sta pustila, da je dobival denarja; s tem je dobil še večje veselje do igre.

Kmalu se je pa sreča obrnila na nasprotno stran, tako da je Breznik mnogo denarja zaigral.

Na njegovo srečo pride krčmar in naznani, da je ura potekla. Igralci vstanejo. Ko pa Breznik svoje denarje prešteje, ni imel več kakor sto in deset goldinarjev. S temi denarji se poda poln žalosti in skrbi proti domu.

V.

Vzhodna stran je bila že razsvetljena od jutranje zarje, ko prisopiha Breznik ves vpehan domu.

Žena se čudi, ko ga vidi potrtega in njegovo žalost. Na njeno vprašanje: „Kje si konje pustil, ali počem si jih prodal?“ ne dobi nobenega odgovora. Še le čez nekaj časa ji razodene, kaj se mu je prigodilo. Žalostno joče in vsklikne: „Oh jaz uboga sirota! — Kaj mi je začeti? Moja mati — da bi jaz ubogala njihove besede, nebi bilo moje življenje tako žalostno kakor je sedaj. Oh moja mati!“

Upanje, da bi s tem, za konje prejetim denarjem povrnil dolg Mlakarju, je splavalo po vodi. Ker pa je ta le zahteval svoj denar, sta se pobotala, da mu je Breznik prepustil velik travnik blizu njegove krčme. Vsed tega mu je odslej še primanjkovalo krme, da ni mogel toliko živine rediti ko prej. S tem mu je gospodarstvo še bolj pešalo in vsak čas mu je silila dražba v hišo.

Žena je spoznala, da se ne bodo dolgo segrevali pri svoji peči, če gre tako naprej. Začela je možu vse očitati. Tako je nastal prepir v hiši. Mož pa je izostajal po več dni in noči od doma; ni mu bilo mar za nobeno delo.

Zaprisegel se je, da ne gre več k Mlakarju; tega se je tudi držal. Zahajal je pa dan za dnevom v sosedno vas k Podgoršeknu; tam se mu je posebno dopadlo žganje, in če je to imel, ni vprašal za vino.

Tri dni že ni bilo Brezniku domu. Žena izve, da je pri Podgoršeknu. Odpravi se po njega. V hišo stopivša ga začne zmerjati in mu očita:

„Vse — vse boš nam zapravil, že tri dni piješ, midva z otrokom pa doma kruha nimava niti druge hrane! — Kaj misliš? — Dobro znaš, da je vse naše imetje sodnijsko cenjeno in bode tudi danes ali jutri prodano, pa te le nič ne gane; ne skrbíš se, da bi nas rešil potepanja po tujih hišah. — Kako misliš nadalje živeti?“

— Oh moja mati...“

„Tiho!“ se zareži mož nad njo. Ona pa se le huduje:

„Od današnjega dne ti ne bom tiho! Dovolj globoko si nas pogreznil v nesrečo. Kaj nam je začeti? — Domu pa moraš z menoj; prej ti ne dam miru!“ in ga prime za roko, da bi šel z njo.

„Kdo bode mene strahoval?“ zareči Breznik; vstane in stopi k nji: „Šleva neumna! Naenkrat se mi poberi domu!“ Ko se mu pa žena brani, jo udari in sune s hiše v sneg.

Žalostna se vrne žena domu; celo pot se joče. Same žalosti ne more zatisniti oči. Primerjala je svojo žalost materini, katero ji je prizadjala ona. Kako lepo so ji zdaj donele materine svarilne besede na ušesa pa — prepozno je bilo.

Ko zjutraj vstane, še moža ni bilo domu. Okoli 8. ure pribeži sosedov France in ji začne pripovedovati, da so našli njenega moža v snegu mrtvega. Napil se je preveč žganja, medpotem obležal in zmrznil.

Trinajsti dan po moževi smrti ji je sodnija prodala po dražbi vso imetje.

Zeno je pa z njenim sinčekom vred vzel iz usmiljenja neki sorodnik k sebi.

Žalost in skrb pa sta jo položila na bolniško postelj. Nekaj čez eno leto je tudi ona umrla.

Njenega sina je vzel nek kmet iz vasi k sebi, pri katerem se mu je dobro godilo. Ko je dorastel, mu je gospodar — ker ni imel svojih otrok — prepustil kmetijo, na kateri se sedaj kot mlad gospodar pridno gospodari, v vzgled vsem v tej okolici.

* * *

Predno končamo našo povest, se poglejmo k Mlakarju.

Vsakemu je dobro znano, da je Bog pravičen; on poplača vse dobro in kaznuje vse hudo, če ne na tem pa na onem svetu.

Pridobil si je ta krčmar mnogo denarja po krivičnem. Več posestnikom je bil on v kodo, da so jim predali posestva.

Takrat so še na Ogerskem imeli dovoljenje, da so smeli tobak pridelovati; mnogo so ga na skrivem prodali na Štajersko, kar je bilo ostro prepovedano. Imeli so nalašč najete ljudi, ki so prenašali tobak na Štajersko. Ti ljudje so si tobak shranjevali na več krajih, kateri so njim ga na skrivnem prodajali seveda za dobro plačo.

Neko jesensko jutro, ko je še Mlakar v svoji postelji ležal, potrkala nekdo na vrata.

„Kdo je?“ vpraša krčmar.

„Občinski predstojnik!“ Bil je odgovor.

„Kaj bi radi?“

„Odprite!“

Krčmar ne sluteč kaj hudega, res odpre duri, ali kako se prestraši, zagledavši še dva žandarja zraven. Žandar mu v kratkih besedah razodene zakaj so prišli.

„Pokažite nam kraj, kje imate tobak shranjen; mi že vemo koliko ga je, kdo ga je sem prinesel in kdaj. Samo pokažite nam kraj, kje ga imate, če z dobra ne poveste — gorje vam!“

„In kaj jaz vem od tobaka, saj pri meni ni prodaja tobaka.“

„Ne norčujte se z nami, mi nismo zaradi tega sem prišli,“ odvrne mu žandar in še pristavi:

„Z nami pojdete, da preiščemo ves hram, dokler ga ne najdemo.“

Krčmar se hitro obleče, potem pa začne preiskovati.

Pazno povsod iščejo, a niso ga še našli. Žandar ukaže kletne duri odpreti. Krčmar pa noče odpreti, izgovarja se: „Ključ sem zgubil od kleti.“

„Ni res!“ bil mu je odgovor.

A ker on le trdi, da je ključ zgubil, vlomijo vrata in kaj najdejo? Šestdeset snopičev tobaka.

Sodnija ga je obsodila na osem mesečno težko ječo in čez dvesto goldinarjev kazni.

Po prestani kazni je začel tržiti z vinom. Ko so nekega dne z vrvo spravljali sode v klet, je bil on spodej, da je ravnal sod; vrvi se zdrse raz soda in sod pade nanj.

Poškodovan ga je zelo težko in mu levo nogo popolnoma zdrobil. Spravijo ga iz kleti v posteljo in pokličejo zdravnika.

Ta pa ga da takoj prepeljati v bolnišnico.

Odpeljali so ga v bolnišnico milosrdnih bratov v Gradec. Strašne bolečine je občutil, bridko zdihoval in premišljeval svoje

pregrehe. Obljubil je, da hoče vse — ko domu pride — povrniti, kar si je po krivem pridobil, a ni mu bilo dano. V bolnišnici so mu odvzeli nogo, toda čez nekaj dni je v groznih mukah izdahnul svojo dušo.

Tvornica slamnikov

M. CERAR v Domžalah

se priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročanje (3—1)

vsakovrstnih slamnikov.

Cene nizke! Postrežba točna!

Svoji k svojim!

Slovenci, podpirajte samo obrti in gostilne somišljenikov, narodnjakov! — Ogibajte se trgovin nemškutarjev in naprejbedakov!

Kupujte
NARODNI KOLEK!

Pri

Jožefu Ulaga v Mariboru

Tegetthoffova ulica št. 21

„Pri sv. Jožefu“

kupi se najbolje in najceneje. Kdor se hoče prepričati, naj samo enkrat poskusi osebno ali pa po naročbi vzorcev, kateri se poštnine prosto razpešajo.

Velika zaloga volnine za ženske obleke najnovejše vrste od 24 kr. naprej.

Na primer za sv. birmo: Volno belo in krem, 110 cm široko od 40 kr. naprej. — Batist in pikè, beli, od 20 kr. naprej. — Kamgarn, črni gladki in rižasti, za fante, od 75 kr. naprej.

Čalge za moške obleke, jako lepe vzorce od 50 kr. naprej. — Sukno črno in modrao, najnovejše vrste, 140 cm široko, od 90, 120, 140, 150 kr. naprej. — Platno, belo, močno, 14, 16, 18 kr. — Platan, belo, najbolj močno, 20 kr. — Platno za rjuhe, 150 cm široko, od 40 kr. naprej. (Za 1 rjuho 80 kr.) — Moško in žensko perilo. — Srajce za delavce iz okaforta, jako močne, 60, 75, 80 kr.

Kdor želi res dobro blago kupiti, naj ne zamudi to ugodno priložnost in se naj potrudi v mojo trgovino. Mnogobrojnega obiska prosi

z odlčnim spoštovanjem

Jožef Ulaga.

Dobra postrežba.

Jako nizke cene.

(2)

Cenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel dne 10. maja t. l.

trgovino z reznim blagom

gosp. Aleksandra Starkl,

katero bom vodil pod tvrdko

Feliks Rop,

trgovina z reznim blagom „Pri sv. Lenartu“

Maribor, Grajski trg št. 5.

Ker bom imel samo sveže in izbrano blago, katero bom po zelo nizkih cenah prodajal, prosim za obilni obisk.

7 10—3

Feliks Rop.

Svoji k svojim!**Svoji k svojim!**

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

Jožefa Pfeifer-ja v Hočah pri Mariboru.**Mlatilnica (Cerilica).**

(Glej zraven stoječo sliko.)

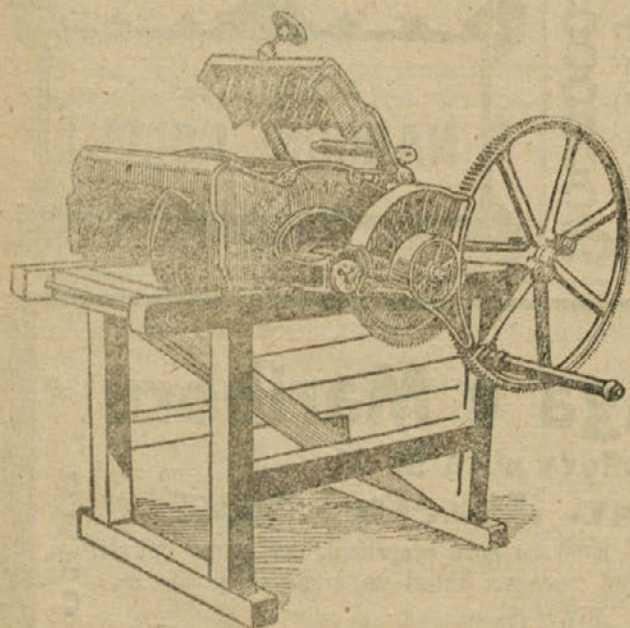
S samo vzdigajočim pokrivalom k varstvu proti neizgodi ako les ali kamen vedno v mlatilnico ne pride. Za gonitbo z roko zadostujeta 1—2 osebi. Za vitelj se kolo prestavi nižje in zadostuje 1 slabši konj. — Rudeče medeni ležaji imajo prednost.

Ročna mlatilnica

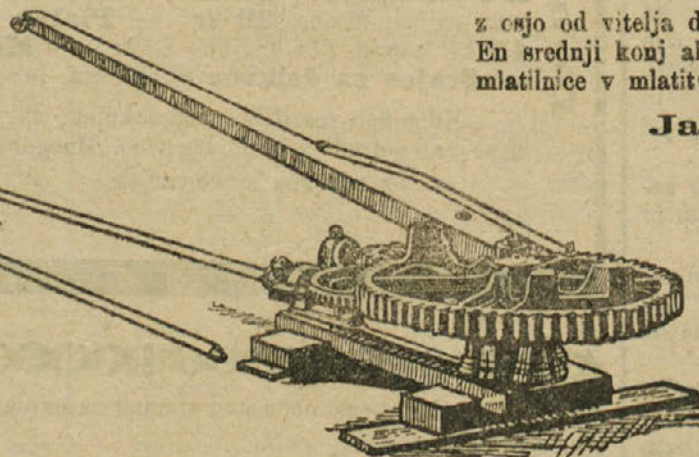
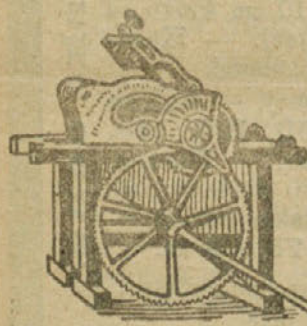
katera je zaradi njene trpežnosti, vsled izvrstne konstrukcije in zvestega dela skozi leta sem od g. kmetovalcev najbolj vpeljana. To z veseljem spričuje istina, da če v eno občino ena takih mlatilnic pride, se naroči v kratkem času še več ravno takih, ker dokazujejo tudi mnoga pohvalna spričevala. — Boben mlatilnice je mahalni, kateri dostavlja mahavno kolo. Osišče je jekleno in se vrti v rudečih medenih ležajih. Boben se s stranskimi vijaki lahko prestavlja kakor je potrebno. Zobje so štirivoglati, ki izvršujejo čisto mlat. Kolesa so proti neizgodi zelo dobro zakrita. Vse te prednosti zedinjene, omogočijo, da mlatenje lahko izvršujete 1—2 osebi.

Cena 116 kron.**Jamči se eno leto.**

Več kakor 200 spričeval od gospodov: častitih nadžupnikov, župnikov, veleposesnikov in posestnikov potrjujejo te velikanske prednosti mojih strojev.

Cena 130 kron.**Vitelj za enega konja v zvezi mlatilnice (cerilice)**

z osjo od vitelja do mlatilnice sedem metrov v dolgoti. En srednji konj ali vol zadostuje celi dan za gonitev mlatilnice v mlatitvi.

Jamči se eno leto.

Ta cela garnitura z navadno mlatilnico

138 gld. (276 kron),

z mlatilnico (cerilico)

145 gld. (290 kron).

Močnejši vitelj za dva konja

90 gld. (180 kron).

Vitelj brez vsega lesa
20 kron ceneje.**Pravo pristno vino**

čisto naravno, samo iz grozdja.

Za pristnost vina jamčim in se lahko kemično preišče. Cene zmerno, od **36 do 46 kron** 100 litrov. Imam tudi pravi pristni

tropinovec.

Pošilja se od 56 litrov naprej. Za sode prosim, naj vsak sam pošlje. Zadnja železniška postaja Ajdovščina (Kranjsko).

Se priporočam za obilno naročbo

10—5 **Josip Cotič, vinogradnik**
Vrhpolje, pošta Vipava (Kranjsko).

Izdaja katoliško tiskovno društvo v Mariboru.

Za izdelovanje

diplom

za častne občane

po primerno nizki ceni

se priporoča

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Odgov. urednik Edv. Jonas.

Kmetje, pozor!**Posnemalni stroji za mleko**

so veliko boljši kakor drage centrifuge. Velika korist, posamezno mleko popolnoma in delajo čisto sami. Cena je vzlic temu zelo nizka: en komad **5 kron** in **9 kron**.

Natančen popis zastoj. Pred posrejenem blagom se svari.

Prodaja samo iznajditelj

5 (6)

Rudolf Gegenbauer,
Neulengbach (Nizjeavstrijsko).

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.